

نقد فرمالیست داستان پایداری پانزدهمین نفر

فرونده عدالت کاشی ۱

احمد فروزانفر ۲

email:edalat.2014,as@gmail.com

,09125788764

۱- کارشناس ارشد ادبیات پایداری دانشگاه شاهد

email:dr.foruoanfar@gmail.com

۲- دکتری تخصصی، استادیار و عضو هیئت علمی دانشگاه شاهد 09121043201

چکیده

فرمالیست های روسی در صدد بر آمدند تا علم ادبیات را ایجاد کنند یعنی دانش کامل نسبت به شگردهایی که در هر متن ادبی (شعر، رمان، داستان) به کار می رود تا اثر ادبی را بیافریند. مواد خامی مانند حقیقت ها، احساسات، خاطره ها، اتفاقات روزمره را به منظور الهام بخشیدن یا حتی لذت به یک قالب ادبی تبدیل کند. از نظر فرمالیست ها آنچه ادبیات را از ادبیات جدا می کند کیفیت ساخته شده آن است. آن چه در نقد فرمالیست مورد توجه است این است که اثر ادبی چیست؟ چه شکل و تاثیری دارد و چگونه حاصل می شود. فرمالیست عناصر زبان و ساختار شکن یا به کلامی آشنا زدای متن را بررسی می کند. در داستان آشنایی زدایی از راه بیان دیدگاه شخصیت ها با گزینش طرح امکان پذیر می گردد. از دیدگاه فرمالیست ها رمانی برگزیده است که شگردهای رمان نویس اش را آشکار باشد. این پژوهش بر آن است تا با شیوه توصیفی-تحلیلی نشان دهد که تعریفهای ناقدان فرمالیست از عناصر داستان مانند پیرنگ، مضمون، دیدگاه، زمان، فضا، کشش، مکان و پایان بندی به چه شکلی در داستان پانزدهمین نفر اثر جهانگیر خسرو شاهی از ادبیات پایداری نمود پیدا می کند.

واژگان کلیدی: نقد رمان ، فرمالیست ، پیرنگ ، پانزدهمین نفر

مقدمه

روش نقد در این اثر، که با نقد تاریخی _ شرح حالی مخالفت می کند، تقد شکل گرا یا فرمالیستی است. نقد فرمالیستی یا صورت گرای، هیچ عنصری خارج از اثر را برای نقد یک اثر مهم نمی داند؛ خصوصاً اگر این عناصر درباره تاریخ و یا شرح حال زندگی نویسنده باشد. نقد صورتگرایی تنها عامل مهم در نقد یک اثر را «خود اثر» می داند و به عوامل خارجی آن توجهی ندارد. مطالعات صورت گرایان، قبل از انقلاب ۱۹۱۷ روسیه، به طور کامل شروع شده بود. حلقه ی زبان شناسی مسکو در سال ۱۹۱۵ تاسیس شد. رهبران این حرکت ، رومن یاکوبسن و پیتر بوگاتیرف بودند. هم زمان با این حرکت زبان شناسانه، انجمنی با عنوان «انجمن مطالعه زبان شاعرانه» به رهبری ویکور شکلوفسکی، یوری تینیانف و بوریس آخن بام، در سن پترزبورگ شروع به کار می کند. در واقع می توان گفت ارتباط زیاد زبان و ادبیات، برای اولین بار از اینجا شروع می شود که تا به حال نیز ادامه دارد؛ تا سال (۱۹۲۵)